

діяльності вітчизняних підприємств /О.М. Проволоцька, І.М. Тулініна // Економіка: проблеми теорії та практики. – 2008. – Вип. 240. – С. 848-853.

11. Іванілов О.С. Економіка підприємства / О.С. Іванілов. – Київ: Центр учбової літератури, 2009. – 728 с.

Рецензент докт. екон. наук А.В. Шайкан

658.152:640.4 (477.75)

*Андраш О.А., аспірант,
ТНУ імені В.І. Вернадського*

ВПРОВАДЖЕННЯ МЕХАНІЗМУ МОДЕЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА НА ПРИКЛАДІ ТИПОВИХ ГОТЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ АР КРИМ

Сучасна економіка характеризується глобальними процесами виходу з кризи. Стосовно туристичної галузі, це відображається в збільшенні туристичного потоку. Цей період є найкращим для реорганізації діяльності підприємств готельного господарства (ПГГ), яка пов'язана з системними чинниками та ефективністю управління інвестиційною привабливістю (ІП). На підставі цього виникає необхідність у забезпеченні як теоретичних, так і практичних засад управління ІП. Крім уточнення понятійного апарату, потрібно переглянути наявні підходи до управління інвестиційною привабливістю в напрямку чіткого діагностування її стану, моделювання розвитку, багатокритеріальності оцінки рівня привабливості.

В процесі моделювання складних процесів функціонування, до яких можливо віднести процес розвитку ІП ПГГ, і управління такими процесами доцільно використовувати ієрархічні структури. Синтез таких структур розпочинається з статистичних (первинних) даних, експертних оцінок і знань, які характеризують вибрану предметну область. Первинні дані – нижній рівень ієрархії – об'єднуються в групи наступного рівня. Їм ставляться у відповідність деякі інтегральні оцінки. Створюються блоки, наприклад із економічних, екологічних, соціальних, інституціональних узагальнюючих показників, далі проводиться агрегування для більш високих рівнів ієрархії.

Інтегральні оцінки інвестиційної привабливості при цьому відображаються на всіх рівнях ієрархії. Проекція на більш низькі рівні відповідає встановленій системі ієрархії цілей, критеріїв та показників. Окремо виділяються складові, які відповідають управлінню. Синтез таких структур на різних рівнях ієрархії необхідних для забезпечення функціонування системи управління є актуальною задачею. Діагностування, моніторинг, аналіз та прогнозування розвитку ІП ПГГ базуються на результатах обробки первинних та агрегованих даних за допомогою математичних моделей, тобто моделювання розвитком ІП ПГГ є підсистемою загального механізму системи управління ІП готельних підприємств.

Аналіз останніх досліджень та публікацій свідчить, що вітчизняні і зарубіжні вчені аналізують можливість управління інвестиційною привабливістю. С. Роббінз пропонує до розгляду загальні принципи та концепції сучасного менеджменту, які можуть бути підґрунтям для використання механізмів менеджменту в умовах управління інвестиційною привабливістю підприємств готельного господарства [5]. Царев В.В. розглядає одну з першочергових проблем ринкової економіки – економічну ефективність інвестицій, залучених в реальний сектор економіки, до якого можливо віднести і готельне господарство [8]. Федоренко В.Г. висвітлює проблеми, пов'язані із залученням іноземних інвестицій в економіку України, та їх ефективним використанням, але не приділяє достатньої уваги туристичній галузі [7]. В роботі Квартальнова В.А. розглядається менеджмент туризму та економічні аспекти його функціонування, але не відображається проблема інвестування готельного господарства [4].

Таким чином, на поточний момент в науковій літературі відсутнє змістовне визначення системи управління інвестиційною привабливістю, як для різних рівнів ієрархії (країна, регіон, галузь), так і для підприємств готельного господарства. Тому обґрунтування необхідності управління ІП підприємств готельного господарства та практичного використання механізму моделювання розвитку ІП ПГГ є метою роботи. Для її досягнення необхідно впровадити на рівні окремих готельних підприємств АР Крим методичний підхід до оцінки рівня ІП ПГГ та використати методи факторного аналізу з метою обробки первинних даних, що характеризують інвестиційну діяльність з точки зору ієрархічності чинників впливу на її здійснення.

Запропонований методичний підхід до визначення рівня ІІ ПГГ дозволяє впровадити механізм моделювання розвитку ІІ ПГГ [2] на рівні типових готельних підприємств АР Крим: готелю «Блакитна Хвиля» («Хвиля»), розташованому в курортному місті Алушта, туристично-оздоровчого комплексу «ТАВРИЯ» («Таврия») – в «діловій» столиці АР Крим м. Сімферополь, туристично-оздоровчого комплексу «ПАЛАС» («Палас») – в найдорожчому курорті АР Крим м. Ялта.

Аналіз показників, що впливають на рівень ІІ держави, здійснюють компетентні міжнародні організації, складаючи на підставі цього аналізу рейтинги ІІ [1]. Україна є аутсайдером в цих рейтингах: основними чинниками, що знижують рівень ІІ України, є соціально-економічна та політична нестабільність, недосконалість законодавства, високий рівень корупції, неефективність регуляторного середовища, а також перешкоди для імпорту капіталу.

На наш погляд, ІІ готельного господарства на галузевому (регіональному) рівні слід розглядати з точки зору інвестиційної діяльності регіону загалом, а також функціонування галузі готельного господарства зокрема. Серед основних показників інвестиційної діяльності АР Крим можна виділити такі: загальний обсяг інвестицій в основний капітал та обсяг таких інвестицій на одну особу. Серед показників, які характеризують функціонування готельного господарства АР Крим, обрані такі: частка готельних підприємств АР Крим в загальній кількості готелів України, частка місткості ПГГ АР Крим в загальній місткості готельних підприємств України і частка обслугованих в ПГГ АР Крим приїжджів в загальній кількості обслугованих приїжджів в готельних підприємствах України, обсяг інвестицій в основний капітал ПГГ АР Крим, а також фінансовий результат від звичайної діяльності готельних підприємств АР Крим.

Станом на 01.01.2011 р. готельне господарство АР КРИМ займає п'яте місце в Україні за показником ємності існуючої мережі готелів і місць короткострокового мешкання, третє місце – за показниками ємності номерного фонду й обсягу обслугованих приїжджів, і друге місце – за показником обсягу обслугованих іноземних приїжджів. Надходження інвестицій в ПГГ АР Крим здійснюються вкрай нестабільно. Динаміка обсягів освоєння капіталовкладень свідчить про суттєве зростання величини цього показника у 2007-2008 рр. з подальшим зменшенням у 2009 р. Та вже у 2010 р. намітилося позитивне зрушення у сфері інвестування готельного господарства, на розвиток якого у 2010 р. було спрямовано 183,5 млн. грн. інвестицій в основний капітал, що становить 2,5% загального обсягу інвестицій в АР Крим та 24,6% інвестицій в діяльність готелів та ресторанів України. Фінансовий результат ПГГ АР Крим є негативним. Протягом 2000-2007 рр. він складав у середньому – 10 млн. грн., у 2008 р. сягнув рівня – 198,2 млн. грн. У 2010 р. цей показник досяг рівня 20,6 млн. грн. [3].

Рівень ІІ окремого ПГГ запропоновано оцінювати за показниками, отриманими в ході аналізу фінансово-господарської діяльності відповідного підприємства, а також показниками, що відображають вірогідність банкрутства та фінансову ризикованість його функціонування.

У ході фінансово-економічного аналізу рівень ІІ «Таврия» оцінено незадовільно. ПГГ фінансово нестійке, рівень платоспроможності незадовільний, що зумовлено неліквідним балансом та активами і визначає можливість ризику невиконання поточних зобов'язань, рівень виробничо-комерційної активності – низький, показник рентабельності – близький до нуля.

На підставі даних фінансово-економічного аналізу ІІ «Палас» можна оцінити як задовільну, оскільки підприємство фінансово стійке попри не абсолютно ліквідний баланс, є позитивні тенденції щодо оптимізації структури активів та пасивів, спостерігається активізація виробничо-комерційної активності за рахунок зменшення обігу активів. Проте і це підприємство, як і попереднє, є нерентабельним.

За результатами фінансово-економічного аналізу рівень ІІ «Хвиля», як і «Таврия», оцінено незадовільно. Підприємство фінансово нестійке, що зумовлює значний ризик інвестування в нього, рівень платоспроможності незадовільний, що є наслідком неліквідного балансу та активів і визначає можливість невиконання поточних зобов'язань, період обігу капіталу повільний через неефективне використання позикового капіталу, що свідчить про низький рівень виробничо-комерційної активності, діяльність – нерентабельна.

Отже, дані фінансово-економічного аналізу готельних підприємств свідчать про необхідність упровадження механізмів системи управління ІІ ПГГ, спрямованих на оптимізацію використання активів і капіталу підприємств, що знизить ризики їх функціонування, а також позитивно вплине на рішення потенційних інвесторів стосовно вкладання коштів.

Оцінивши рівень інвестиційного ризику готельних підприємств, можна констатувати досить велику вірогідність виникнення фінансових проблем у ході діяльності «Таврия», яка, крім того, має тенденцію до зростання, що зумовлено збільшенням частки позикового капіталу більше ніж в два

рази. Рівень інвестиційного ризику «Палас», навпаки, досить невеликий та близький до оптимального значення, що пояснюється зменшенням частки позикового капіталу. Значення показника інвестиційного ризику «Хвиля» – катастрофічне, в чотири рази гірше ніж у «Таврія», проте має тенденцію до зменшення за рахунок збільшення суми власного капіталу. Розрахувавши ризики банкрутства ПТГ, можливо зробити висновки, що отримані значення Z -рахунку свідчать про високу вірогідність банкрутства «Таврія», яка має тенденцію до збільшення, що зумовлено диспропорцією між власним та позиковим капіталом, та високу вірогідність банкрутства «Хвиля» (значення Z -рахунку протягом 2006-2011 рр. зменшується за рахунок скорочення частки позикового капіталу в загальній сумі капіталу підприємства), і, навпаки, – про низьку вірогідність банкрутства «Палас», яка має тенденцію до зменшення і вказує на ліквідність балансу.

Згідно з моделлю У. Бівера можливо віднести «Таврія» до благополучних підприємств, спрогнозувати банкрутство «Палас» протягом п'яти років (зумовлене низьким значенням коефіцієнтів Бівера, покриття активів чистим оборотним капіталом та економічної рентабельності) та банкрутство «Хвиля» протягом одного року (зумовлене низьким значенням коефіцієнтів Бівера, фінансового левериджу та економічної рентабельності).

Розрахувавши ризик банкрутства підприємств методом Аргенті, можна зробити висновок, що «Таврія» завдяки низькому рівню ризику банкрутства є інвестиційно привабливим підприємством, а «Палас» і «Хвиля», навпаки, є інвестиційно непривабливими, що зумовлено ризиком неповернення інвестицій у зв'язку з вірогідністю банкрутства.

Таким чином, за даними регресійного аналізу інвестиційної діяльності на трьох рівнях ієрархії «держава-галузь-підприємство» сформована база даних, необхідних для моделювання розвитку ПП ПТГ. Показники бази даних відповідають наступним критеріям: обсяг вибірки повинний включати дані тільки за однорідною сукупністю об'єктів аналізу, тобто одного призначення та класу, що використовуються (функціонують) в аналогічних умовах за характером і типом виробництва, режимом роботи, географічним районом та ін.; період динамічного ряду первинних даних повинний бути невеликим, але, по можливості, однаковим для всіх об'єктів аналізу – стійкий період прогнозу зазвичай в два та більше разів менший періоду динамічного ряду; первинні дані повинні бути якісно однорідними, з невеликими інтервалами між ними; для формування первинних даних застосовувалися однакові методи; окремі первинні дані повинні бути незалежними від попередніх і наступних спостережень [3, с. 214-215].

Використавши рівняння розрахунку коефіцієнта кореляції встановлений зв'язок і зміни його сили між показниками на галузевому рівні (табл. 1) та рівні підприємства (табл. 2).

Таблиця 1
Кореляційний аналіз показників інвестиційної діяльності на галузевому рівні

Показник	№ показника	Коефіцієнт кореляції показників x і y	Показник x	Показник y
Загальний обсяг інвестицій в основний капітал в АР Крим	1	1,00	1	2
Обсяг інвестицій в основний капітал на одну особу в АР Крим	2	-0,12	2	3
Обсяг інвестицій в основний капітал ПТГ АР Крим	3	-0,19	1	3
Частка ПТГ АР Крим в загальній кількості ПТГ України	4	0,84	4	5
Частка місткості ПТГ АР Крим в загальній місткості ПТГ України	5	-0,79	5	6
Частка обслугованих в ПТГ АР Крим приїжджих в загальній кількості обслугованих приїжджих в ПТГ України	6	-0,84	4	6
Фінансовий результат від звичайної діяльності ПТГ АР Крим	7	0,11	7	3

З даних табл. 1 і табл. 2 можна зробити такі висновки. Між показниками «загальний обсяг інвестицій в основний капітал в АР Крим» і «обсяг інвестицій в основний капітал на одну особу в АР Крим»; «частка ПТГ АР Крим у загальній кількості ПТГ України» і «частка місткості ПТГ АР Крим у загальній місткості ПТГ України»; показниками фінансової стійкості «Палас» і «Хвиля», а саме коефіцієнтами автономії і фінансової залежності; показниками платоспроможності «Таврія» і «Палас», а саме коефіцієнтами поточної платоспроможності, швидкої та абсолютної ліквідності; коефіцієнтами абсолютної ліквідності «Таврія» і «Хвиля»; показниками рентабельності «Хвиля» та

«Таврия» і «Палас», а саме коефіцієнтами рентабельності активів і власного капіталу; коефіцієнтами Альтмана «Таврия» і «Хвиля» існує сильний прямий зв'язок.

Таблиця 2

Кореляційний аналіз показників інвестиційної діяльності на рівні підприємства

Показник	№ показника	Коефіцієнт кореляції показників X і Y	Показник X	Показник Y
Показники фінансової стійкості підприємства				
Коефіцієнт автономії *	8	-0,62	8	9
Коефіцієнт автономії **	9	0,52	9	10
Коефіцієнт автономії ***	10	-0,99	8	10
Коефіцієнт фінансової залежності *	11	-0,63	11	12
Коефіцієнт фінансової залежності **	12	0,51	12	13
Коефіцієнт фінансової залежності ***	13	-0,99	11	13
Коефіцієнт заборгованості *	14	0,04	14	15
Коефіцієнт заборгованості **	15	-0,13	15	16
Коефіцієнт заборгованості ***	16	-0,99	14	16
Показники платоспроможності підприємства				
Коефіцієнт поточної платоспроможності *	17	0,97	17	18
Коефіцієнт поточної платоспроможності **	18	-0,93	18	19
Коефіцієнт поточної платоспроможності ***	19	-0,85	17	19
Коефіцієнт швидкої ліквідності *	20	0,61	20	21
Коефіцієнт швидкої ліквідності **	21	-0,85	21	22
Коефіцієнт швидкої ліквідності ***	22	-0,13	20	22
Коефіцієнт абсолютної ліквідності *	23	0,83	23	24
Коефіцієнт абсолютної ліквідності **	24	-0,29	24	25
Коефіцієнт абсолютної ліквідності ***	25	0,28	23	25
Показники рентабельності підприємства				
Коефіцієнт рентабельності активів *	26	0,15	26	27
Коефіцієнт рентабельності активів **	27	0,91	27	28
Коефіцієнт рентабельності активів ***	28	0,28	26	28
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу *	29	0,62	29	30
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу **	30	0,55	30	31
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу ***	31	0,64	29	32
Показники ризикованості функціонування підприємства				
Коефіцієнт фінансового ризику *	32	-0,08	32	33
Коефіцієнт фінансового ризику **	33	-0,04	33	34
Коефіцієнт фінансового ризику ***	34	-0,99	32	34
Коефіцієнт Альтмана *	35	0,06	35	36
Коефіцієнт Альтмана **	36	-0,04	36	37
Коефіцієнт Альтмана ***	37	0,94	35	37

* – «Таврия», ** – «Палас», *** – «Хвиля»

Між показниками «загальний обсяг інвестицій в основний капітал в АР Крим» і «обсяг інвестицій в основний капітал ПГГ АР Крим»; «частка обслугованих у ПГГ АР Крим приїжджих від загальної кількості обслугованих приїжджих у ПГГ України» і «частка ПГГ АР Крим у загальній кількості ПГГ України» та «частка місткості ПГГ АР Крим у загальній місткості ПГГ України»; коефіцієнтами автономії «Хвиля» і «Таврия» та «Палас»; коефіцієнтами фінансової залежності «Таврия» і «Палас» та «Хвиля»; коефіцієнтами заборгованості «Таврия» і «Хвиля»; коефіцієнтами поточної платоспроможності «Хвиля» і «Таврия» та «Палас»; коефіцієнтами абсолютної і швидкої ліквідності «Палас» і «Хвиля»; коефіцієнтами фінансового ризику «Таврия» і «Хвиля» існує сильний зворотно-пропорційний зв'язок. Між показниками «фінансовий результат від звичайної діяльності ПГГ АР Крим» і «обсяг інвестицій в основний капітал ПГГ АР Крим»; коефіцієнтами заборгованості та Альтмана «Таврия» і «Палас» існує незначний прямий зв'язок. А між показниками «обсяг інвестицій в основний капітал на одну особу в АР Крим» і «обсяг інвестицій в основний капітал ПГГ АР Крим»; коефіцієнтами заборгованості «Палас» і «Хвиля»; коефіцієнтами швидкої ліквідності

«Таврия» і «Хвиля»; коефіцієнтами фінансового ризику «Хвиля» і «Таврия» та «Палас»; коефіцієнтами Альтмана «Палас» і «Хвиля» існує незначний зворотно-пропорційний зв'язок.

З метою виявлення показників, відповідальних за мультиколінійність, і визначення міру залежності результативної ознаки від відповідних показників, розраховані коефіцієнти детермінації показників (табл. 3).

Таблиця 3

Коефіцієнти детермінації показників інвестиційної діяльності

Показник	№	Коефіцієнт детермінації
Загальний обсяг інвестицій в основний капітал в АР Крим	1	0,516
Обсяг інвестицій в основний капітал на одну особу в АР Крим	2	0,518
Обсяг інвестицій в основний капітал ПГГ АР Крим	3	0,140
Частка ПГГ АР Крим в загальній кількості ПГГ України	4	0,429
Частка місткості ПГГ АР Крим в загальній місткості ПГГ України	5	0,900
Частка обслугованих в ПГГ АР Крим приїжджих в загальній кількості обслугованих приїжджих в ПГГ України	6	0,354
Коефіцієнт автономії *	8	0,794
Коефіцієнт автономії **	9	0,820
Коефіцієнт автономії ***	10	0,697
Коефіцієнт фінансової залежності *	11	0,824
Коефіцієнт фінансової залежності **	12	0,801
Коефіцієнт фінансової залежності ***	13	0,696
Коефіцієнт заборгованості *	14	0,797
Коефіцієнт заборгованості **	15	0,130
Коефіцієнт заборгованості ***	16	0,688
Коефіцієнт поточної платоспроможності *	17	0,626
Коефіцієнт поточної платоспроможності **	18	0,578
Коефіцієнт поточної платоспроможності ***	19	0,617
Коефіцієнт швидкої ліквідності *	20	0,004
Коефіцієнт швидкої ліквідності **	21	0,328
Коефіцієнт швидкої ліквідності ***	22	0,652
Коефіцієнт абсолютної ліквідності *	23	0,390
Коефіцієнт абсолютної ліквідності **	24	0,025
Коефіцієнт абсолютної ліквідності ***	25	0,677
Коефіцієнт рентабельності активів *	26	0,075
Коефіцієнт рентабельності активів **	27	0,961
Коефіцієнт рентабельності активів ***	28	0,873
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу *	29	0,816
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу **	30	0,852
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу ***	31	0,460
Коефіцієнт фінансового ризику *	32	0,821
Коефіцієнт фінансового ризику ***	34	0,696
Коефіцієнт Альтмана *	35	0,747
Коефіцієнт Альтмана ***	37	0,906

* – «Таврия», ** – «Палас», *** – «Хвиля»

Виключивши з бази даних, необхідних для моделювання розвитку ІІ ПГГ показники, що впливають на мультиколінійність зв'язку з результативною ознакою, отримано уточнену базу даних для розрахунку індексу ІІ «Таврия», «Палас» і «Хвиля» (табл. 4).

Таблиця 4

Уточнена база даних для розрахунку індексу ІІ ПУГ

№	Показник
x_2	Обсяг інвестицій в основний капітал на одну особу в АР Крим, млн. грн.
x_7	Фінансовий результат від звичайної діяльності ПГГ АР Крим, млн. грн.
$x_{8,9,10}$	Коефіцієнт автономії ПГГ
$x_{14,15,16}$	Коефіцієнт заборгованості ПГГ
$x_{32,33,34}$	Коефіцієнт фінансового ризику ПГГ

Оскільки в процесі моделювання розвитку ІІ ПГГ використовуються показники різноманітні як з точки зору фактору часу (як поточні, так і прогнозні), так і з точки зору оптимальності (як

ГОСУДАРСТВЕННОЕ УПРАВЛЕНИЕ И ЭКОНОМИКА РЕГИОНОВ

найкращі, так і найгірші), а також з точки зору одиниці виміру (як в абсолютних величинах, так і у відносних), для розрахунку інтегрального показника ІП ПГГ первинні дані нормалізовані (табл. 5).

Таблиця 5

База нормалізованих даних для визначення рівня ІП ПГГ АР Крим

Показник	Рік						Оптимальне значення
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
Обсяг інвестицій в основний капітал на одну особу в АР Крим	0,00	0,18	0,31	0,07	0,22	1,00	→max
Фінансовий результат від звичайної діяльності ПГГ АР Крим	0,83	0,82	0,00	0,75	1,00	0,64	→max
Коефіцієнт автономії *	1,00	0,95	0,16	0,22	0,10	0,00	0,00
Коефіцієнт автономії **	0,00	0,30	0,00	0,49	0,74	1,00	0,00
Коефіцієнт автономії ***	0,00	0,00	0,99	0,78	0,90	1,00	0,00
Коефіцієнт заборгованості*	0,00	0,04	0,85	0,78	0,90	1,00	1,00
Коефіцієнт заборгованості**	0,95	0,00	1,00	0,61	0,40	0,28	1,00
Коефіцієнт заборгованості***	1,00	1,00	0,01	0,22	0,10	0,00	1,00
Коефіцієнт фінансового ризику*	0,00	0,03	0,79	0,71	0,86	1,00	0,00
Коефіцієнт фінансового ризику**	0,95	0,00	1,00	0,54	0,31	0,17	0,00
Коефіцієнт фінансового ризику***	1,00	1,00	0,01	0,16	0,07	0,00	0,00

* – «Таврія», ** – «Палас», *** – «Хвиля»

Побудувавши пряму лінію, яка найкращим чином відображає апроксимацію показників, одержано таке рівняння:

$$Y = 0,92 + 0,57x_2 + 0,47x_6 + 1,62x_{8;9;10} + 2,65x_{14;15;16} - 0,33x_{32;33;34} \quad (1)$$

де Y – індекс ІП ПГГ,

x_2 – обсяг інвестицій в основний капітал на одну особу в АР Крим,

x_7 – фінансовий результат від звичайної діяльності ПГГ АР Крим,

$x_{8;9;10}$ – коефіцієнти автономії «Таврія», «Палас» і «Хвиля»,

$x_{14;15;16}$ – коефіцієнти заборгованості «Таврія», «Палас» і «Хвиля»,

$x_{32;33;34}$ – коефіцієнти фінансового ризику «Таврія», «Палас» і «Хвиля».

Модель розрахунку індексу ІП ПГГ відповідає параметрам факторного аналізу (табл. 6).

Таблиця 6

Параметри факторного аналізу

Параметр	Значення	Оптимальне значення
Обсяг вибірки	Розмір матриці по вертикалі (період аналізу 2006-2011 рр.) дорівнює шести, що в 6 разів більше розміру матриці по горизонталі (кількість показників), який дорівнює 37.	$\geq 3-5$ разів розміру матриці по горизонталі
Коефіцієнт варіації	Складає 30,61% (при значенні середньоквадратичного відхилення показників 0,38 а середньої величини показників 0,49).	$< 33\%$
Коефіцієнт кореляції	Показники, між якими виявлений сильний прямий або зворотній зв'язок (коефіцієнт кореляції $> 0,1$), після розрахунку коефіцієнтів детермінації виключені з бази даних, необхідної для моделювання розвитку ІП ПГГ.	$< 0,1 \rightarrow 0$
Коефіцієнт асиметрії	Оскільки коефіцієнт асиметрії показників майже дорівнює нулю (складає 0,01) можливо констатувати симетричний розподіл показників щодо математичного очікування.	< 3
Коефіцієнт ексцесу	Оскільки коефіцієнт ексцесу показників < 0 (складає -1,62) можливо констатувати що дані рівномірно розподілені по всій області значень.	< 3
Критерій Фішера	Значення критерію Фішера склало 2,80 ($p > 0,05$) оскільки дисперсія (більша) моделі розрахунку ІП певного ПГГ дорівнює 0,42 при тому, що кількість варіаційних рядів дорівнює шести, а дисперсія (менша) загальної моделі розрахунку ІП ПГГ дорівнює 0,15 при тому, що кількість варіаційних рядів дорівнює шістнадцяти, що перевищує табличне значення 2,74.	більший за табличне значення
Критерій Ст'юдента	Критерій Ст'юдента при оцінці середніх величин рівня ІП, який був обраний як результативна ознака при моделюванні розвитку ІП ПГГ, та оптимального рівня ІП ПГГ, дорівнює 2,2 та знаходиться в зоні значущості.	> 2 (при вірогідності 0,95)
Помилка апроксимації	Якщо емпіричною залежністю вважати оптимальний рівень ІП ПГГ, а теоретичною – рівень ІП, який був обраний як результативна ознака при моделюванні розвитку ІП ПГГ, то середня помилка апроксимації складає 7,9%.	$< 15\%$

Таким чином, рівняння розрахунку індексу ІІ ПТГ можливо вважати адекватним і відповідним вимогам, що висуваються до факторного аналізу показників, використаних для формування бази даних, необхідної для моделювання розвитку ІІ ПТГ.

На підставі рівняння (1) розрахуємо індекси ІІ типових ПТГ АР Крим (табл. 7).

Таблиця 7

Рік	Оптимальний індекс	Індекси ІІ ПТГ			Відхилення реального індексу від оптимального, од.		
		«Таврія»	«Палас»	«Хвиля»	«Таврія»	«Палас»	«Хвиля»
2006	3,96	2,93	3,52	3,63	-1,03	-0,44	-0,33
2007	4,06	3,05	1,89	3,72	-1,00	-2,17	-0,33
2008	3,75	3,33	3,42	2,73	-0,42	-0,33	-1,02
2009	3,96	3,50	3,55	3,11	-0,46	-0,41	-0,85
2010	4,16	3,78	3,68	3,22	-0,39	-0,49	-0,95
2011	4,44	4,11	4,09	3,41	-0,33	-0,35	-1,03

Крім того, шляхом підстановки в рівняння (1) оптимальних значень показників (див. табл. 5), розраховано оптимальні індекси ІІ ПТГ (див. табл. 7), з якими порівняно індекси ІІ аналізованих готельних підприємств, з метою визначення відхилення реального індексу від оптимального, яке повинно дорівнювати або перевищувати нуль (рис. 1).

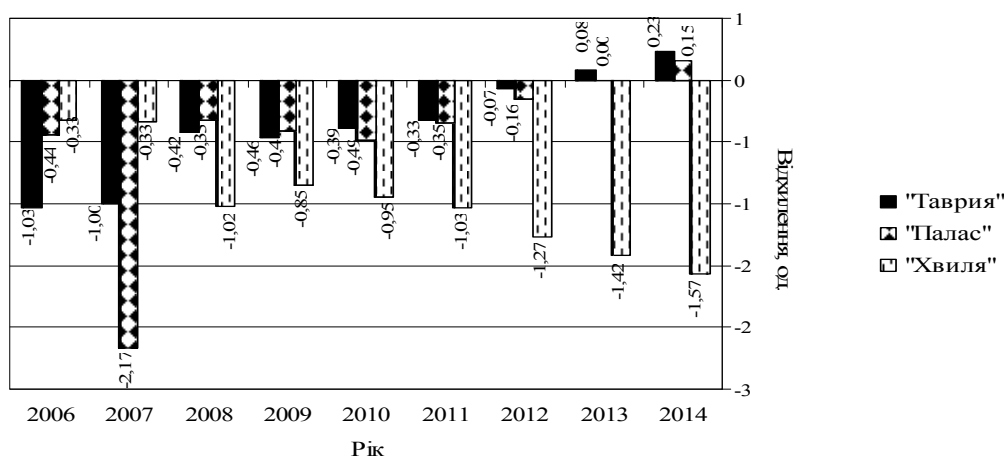

Рис. 1. Відхилення реального індексу ІІ ПТГ від оптимального

На основі даних табл. 7 та рис. 1 можна зробити висновок про наявність позитивної тенденції до збільшення рівня ІІ «Таврія» і «Палас»: протягом 2006-2011 рр. відхилення реального індексу ІІ «Таврія» від оптимального зменшилось з -1,03 до -0,33, а індексу «Палас» – відповідно з -0,44 до -0,35, при чому темп зростання рівня ІІ «Таврія», вищий на 24% ніж відповідний показник «Палас». Відхилення реального індексу ІІ «Хвиля» від оптимального, навпаки, збільшилось з -0,33 у 2006 р. до -1,03 у 2011 р. (за умови значного збільшення цього показника у 2007 р. до рівня -1,02).

За прогнозом (див. рис. 1) у 2014 р. відхилення реального індексу ІІ «Таврія» сягне позначки 0,23, а «Палас» – 0,15, тобто ці готельні підприємства матимуть вищий ніж середньогалузевий рівень ІІ ПТГ. Для збереження цієї тенденції необхідно реалізувати механізм системи управління ІІ ПТГ з метою мінімізації відхилення отриманого індексу ІІ ПТГ від оптимального за умови оптимізації рівня ІІ відповідних підприємств шляхом впровадження запропонованого автором механізму фінансової реструктуризації готельних підприємств.

Моделювання розвитку ІІ залежить від складності класифікації чинників, що зумовлюють рівень ієрархії: державний, регіональний або галузевий, рівень підприємства. Кожному з цих рівнів відповідають певні показники, за допомогою яких можна простежити динаміку змін інвестиційного процесу, а саме динаміку розвитку інвестиційної діяльності.

Запропонований механізм моделювання рівня ІІ ПТГ є узагальненим. У процесі вибору конкретних готельних підприємств для апробації постала необхідність його уточнення, конкретизації даних з точки зору обліку на підприємствах і згідно зі статистичними даними про функціонування туристичної галузі. Соціально-економічна оцінка результативності реалізації методичного підходу до оцінки рівня ІІ ПТГ та подальшого моделювання розвитку ІІ таких підприємств пов'язана з

кількісними оцінками рівня III ієрархії «держава-галузь-підприємство» та прогнозуванням вірогідного соціально-економічного ефекту від діяльності окремого підприємства, сукупності підприємств, регіону і країни в цілому.

Література

1. Андраш О.А. Рейтингова оцінка інвестиційної привабливості туризму України / О.А. Андраш // Культура народів Причорномор'я. – 2009. – № 172. – С. 138-141.
2. Андраш О.А. Моделювання розвитку інвестиційної привабливості підприємств готельного господарства в межах оцінки її рівня / О.А. Андраш // Вісник ВНЗ УКООПСПЛКИ Полтавського університету економіки і торгівлі. – 2011 – №5. – С. 117-125.
3. Готельне господарство Автономної Республіки Крим: Статистичний збірник. – Сімферополь: Головне управління статистики в АР Крим, 2011. – 77 с.
4. Квартальнов В.А. Туризм / В.А. Квартальнов. – М.: Финансы и статистика, 2002. – 320 с.
5. Роббинз С. Менеджмент: пер. с англ. / С. Роббинз, М. Коултер. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2006. – 1056 с.
6. Фатхутдинов Р.А. Стратегический маркетинг: учеб. / Р.А. Фатхутдинов. – СПб.: Питер, 2003. – 347 с.
7. Федоренко В.Г. Іноземне інвестування економіки України: навч. посіб. / В.Г. Федоренко. – К.: МАУП, 2004. – 272 с.
8. Царев В.В. Оценка экономической эффективности инвестиций / В.В. Царев. – СПб.: Питер, 2004. – 464 с.

Рецензент докт. екон. наук, професор В.О. Василенко